

Az MTA-200 évforduló kapcsán...

„Nekem itt szavam nincs, az Országnek Nagyja (Követek Házának tagja) nem vagyok, de birtokos vagyok, és ha feláll oly intézet, mely a magyar nyelvet kifejti, mely azzal segíti honosinknak (honfitársainknak) magyarokká neveltetését, jószágaim egy eszteni-jövedelmét feláldozom. Érett meggondolással teszem ezt, azért célra vezethető felvigyázást kívánok, hogy a nemzetnek ajánlott summa haszontalanul el ne pazaroltassék.”

Gróf Széchenyi István

Pontosan kétszáz éve egy látványos gesztussal kezdődött a Magyar Tudományos Akadémia megalapítása. 1825. november 3-án az I. Ferenc által összehívott országgyűlés alsótáblai ülésén gróf Széchenyi István lovaskapitány felajánlotta egyévi jövedelmét – mintegy 60 000 forintot – egy magyar tudós társaság, a későbbi Magyar Tudományos Akadémia alapításának céljára.

Ahogy a felajánlás szövegéből kiderül, gróf Széchenyi István azért ajánlotta fel, hogy létrejöjjön egy olyan intézmény, amely „a magyar nyelvet kifejti, amely azzal segíti honfitársainknak magyarokká neveltetését”.

Sajnos a nemzetközi megfelelés és a teljesítményértékelési rendszer (nemzetközi és hazai) megköveteli az angol nyelv használatát, az angol nyelvű publikálást! Ezt, azt hiszem, mindenki tudja és elfogadja. A kutatással foglalkozó emberek viszont annyira elmélyedtek az angol nyelvű cikkek írásában – ami tulajdonképpen dicséretes lenne, hogy magyar cikket már nem is írnak –, ami nem felel meg Széchenyi István szellemiségének és az MTA alapítási céljainak. Ez tulajdonképpen még megbocsátható lenne, de sajnos már nem is olvassák, nem is idézik a magyar nyelvű cikkeket (a kivételektől elnézést kérek)!

Egy cikk értéke nem abban rejlik, hogy milyen nyelven írták le, hanem abban, hogy mit tartalmaz, milyen tudományos vagy gyakorlati eredményt tesz közzé vagy, hogy mennyire használható szakmai szemmel vagy a közélet fejlődésében.

A *Magyar Geofizika* is évek óta cikkihiányban szenved, ebben csak részben okolható az, hogy egyre kevesebb geofizikus van. Vannak olyan műhelyek, ahol éves szinten készülnek kutatási jelentések, nemzetközi projekteken veszünk részt, konferenciákra járunk, hogy megismerjük a földtudomány (geológia, geofizika, fizika, számítástechnika) legújabb eredményeit, de ezekről az utóbbi években nagyon keveset olvashatunk a *Magyar Geofizika* oldalain.

Szakmai előéletem szerint, sokáig csak az vehetett részt tudományos konferencián, akinek volt valamilyen projektje és abban erre szánt költségvetése vagy valamilyen kiemelkedő szakmai eredménye. S az volt a másik követelmény, hogy csak az mehet, aki szóbeli előadást tart, vagy legalábbis poszterelőadást készít. Azok, akik itthon maradtak csak ritkán értesültek a nagyvilág dolgairól, mert nem mindig készültek szakmai beszámolók, összefoglalók ezekről az utazásokról.

Az ELGI-ben egy külföldi út után, úti beszámolót kellett írni, vagy a konferencián szerzett tapasztalatokat meg kellett osztani egy rövid cikk formájában a *Magyar Geofizikában* – talán vissza kéne térni ehhez a gyakorlathoz, de nem csak az SZTFH Földtani Szolgálatánál, hanem minden hazai geofizikát művelő szervezet esetében.

Egy jó szakdolgozat, diplomamunka vagy doktori téma rengeteg lehetőséget ad, mert a téma, az ábra és a szöveg már készen van. Egy PhD-dolgozathoz saját tapasztalat alapján 3-4 értékes/érdekes cikket lehet írni.

Az éves jelentésekből pedig csak ki kell ollózni egy-egy fejezetet, s már készen is van a cikk. Ha érdekes a téma, ha jó a felvetés, akkor reakció is van, ami tovább lendítheti a kutatói munkát és a földtudományokat. Ne legyünk hát restek!

Még egy utolsó példa. Eötvös Loránd a tudománynak élt, kutatót, publikált, de munkásságát a közjó érdekében tette, így például eredményeit nem szabadalmaztatta, hogy mindenki számára elérhető, felhasználható legyen. Napjaink nemzetközi kiadói és publikációs tevékenysége a haszonoptimalizálás alapján történik (te fizetsz, de övék a jog és a bevétel), s nem elsősorban a közjó érdekében. Itthon a szakmai egyesületek esetében ilyen kényszer nincs, így a *Magyar Geofizikában* és a *Földtani Közönyben* sincs fizetési kötelezettség, és a cikk szerzői joga is a szerzőé marad! Éljük tehát a lehetőségget!

Kiss János